

DOEPAK

Du **PAK** Doe **PAK** POPPENSPE(E)LMUSEUMKRUISELKRANTKRABEL Doe **PAK** Du **PAK**
Nr. 286a

Poppenspe(e)lmuseumtuinkunst Een intrigerende ontmoeting tussen Oost en West Traditionele handpoppenkoppen en wayang- golekfiguren in weer en wind

Doepak is een educatieve uitgave over het (volks)poppentheater voor jong en oud. In deze kruimelkrant en -krabbel lees je wat er allemaal te doen is in het Poppenspe(e)lmuseum. Doepak est une publication éducative en langue néerlandaise qui donne beaucoup d'informations sur les coulisses du théâtre de marionnettes populaire. Doepak ist eine Zeitung für Jung und Alt über das (Volks)Puppentheater. Doepak is a cheerful, educational and colourful Dutch-language newsletter packed with background information about folk and mainstream puppet theatre. Doepak presents some unusual theatre forms, far beyond the confines of our own fantasy!

Een bijzondere bijeenkomst: vijftien poppenkoppen en een clematis

Acht houten wayang-golekhoofden op een stok en zeven traditionele handpoppenkoppen van plastic in een natuurlijke omgeving. Elke poppenstok heeft een begroeiing van een clematis met paarse bloemen.

Wayang

Het woord wayang omvat poppenspel (golek), schimmenspel (kulit), maskerspel (topeng) en dans (wong) uit Indonesië. De dalang is de poppenspeler en leider van het gamelanorkest dat achter hem zit. Met gekruiste benen zit hij tijdens het wayang-kulitspel voor of achter een wit scherm. De dalang beweegt de figuren, spreekt hun rol en zingt.

Wayang golek

Wayang golek wordt gespeeld met driedimensionale houten stokpoppen. 'Golek' betekent 'rondom'. De figuren gaan gekleed in een sarong of kain. Hoe hoger het aanzien van de persoon, des te fijner de kleding. Ook de hoofdtooi en de armversieringen spelen een belangrijke rol. De kop, het haar en de hoofdtooi van de poppen zijn als één geheel uit hout gesneden en fraai beschilderd. De kop kan naar links en rechts gedraaid worden; hij zit op een stok die dwars door de holle romp loopt en onderaan eindigt in een handvat. De hand van de speler wordt bedekt door de sarong van de pop. De figuur heeft geen benen. De armen kunnen scharnieren in de schouders en ellebogen. Aan de handen zijn stokjes bevestigd om de beweging te sturen.

Handpop

De handpop wordt op de hand bespeeld. De poppenspeler gebruikt zijn vingers om de pop te laten bewegen. In de hals van de kop zit een gat. Daar steekt de speler de wijsvinger in. De duim gaat in het ene mouwtje, de pink – soms vergezeld van ring- en middelvinger – gaat in het andere. Aan de mouwtjes zitten meestal handjes. Een enkele keer bungelen er beentjes onder aan het jasje. De handpop heeft onder de kleertjes geen lijf. De knuist van de poppenspeler geeft de nodige vulling.

Afbeeldingen: Poppenspe(e)lmuseumtuinkunst. Vijftien poppentheaterfiguren op een stok: zeven Europese handpoppenkoppen en acht Javaanse wayang-golekhoofden. Begroeiing golekfiguren: Clematis 'The President' (afbeelding links); Europese poppenkoppen: Clematis 'Justa'. Illustratie wayang-golekfiguur en dalang: Hetty Paërl. Illustratie handpoppenspel: Ad Swier. Concept poppentheaterbuitenkunst en teksten: Otto van der Mieden.

